

Hiša in dom zdaj in nekdaj

Kako se je vse to s hišo res začelo? Kje je našel človek svoje prvotno zavetje? Znane so nam v skalovju temne jame, kjer so našli sledove človeškega bivanja. Tu so se predniki skrivali pred požrešnimi zvermi in hudim vremenom.

Kjer ni bilo takih naravnih bivališč, je bilo treba biti iznajdljiv, da si dobil stene okrog sebe in streho nad sabo. Prvo gradivo je bilo blato, kar poznamo posebno pri nekaterih Indijancih. Eskimi pa si gradijo svoj iglu z zmrznjenim snegom. Pri nas pa so npr. našli ostanke davnega nekdanjega lesenega kolišča v vodi Hodiškega jezera.

Poznamo seveda nepremične hiše, zidane z opeko ali zgrajene z lesom, pa tudi plavajoče domove na ladjah marsikje na svetu. Nekaj drugega so premične hiše ali hišice. Že nekdanj so prevažali ljudje s konjsko vprego bivalne vozove kot nekakšen vaški cirkus. Danes občudujemo moderne stanovanjske prikolicke kot počitniško bivališče. V Ameriki so to prave ptice selivke, ki množično sledijo spremem-

bi letnega časa od severa na jug in narobe.

Sodobne hiše so kajpak skrbno načrtovane. Poznamo nizke in visoke stanovanjske stavbe ter stanovanjske bloke vse tja do nebotičnikov s prostorom za različno uporabo. Arhitekti so dokaj iznajdljivi in načrtujejo prave strovine, danes večinoma iz betona, jekla in stekla. Visoki stolpi z dvigali in nič koliko nadstropij so znamenja današnjega vele mesta.

Sprašujemo se, zakaj so zapustili stari Rimljani pri nas toliko zidanih sledov, drugi pa zelo malo. To je razumljivo, kajti naši kmetje so nekoč gradili predvsem z lesom, prvotne hiše ali bajte so bile brunarice s samo enim prostorom. Vendar danes stojijo marsikje na planini lične lesene kočice z modernim pohištvo in opremo.

Stari Grki in Rimljani so bili pravi gradbeni mojstri in so oblikovali klasično arhitekturo, čudovite templje in druge znamenite spomenike. Tudi v palačah in cerkvah se zrcali umetnost gradnje, pa naj bo to klasična, romanska, gotska, baročna ali moderna.

Kakšna bo hiša prihodnosti? Že jo oblikujejo. Morala bo biti posebno izolirana, da bo porabila čim manj goriva, računalnik pa bo poskrbel za dobro prezračenje, da bo stanovalcem nudila prijeten, udoben dom.